

Swi kulu eka mina!

Xitsonga

Ntlawa wa

5B

Sipho R. Kekezwa

Tijisisa leswaku u kota ku hlava rito leri:
twisisanga

Swi kulu eka mina!

Xitsonga

Ntlawa wa 5B

ISBN: 978-1-77981-157-8

© 2023 Ulwazi Lwethu African Languages Literacy Project

Mutsari: Siphon R. Kekezwa

Muhundzuluxeri: Vutivi Shirinda

Muendli wa swifaniso: Itebogeng Phillips

Nkhaviso na mpapfarhuto: Rock Bottom Graphic & Design

Nkandziyiso wo sungula ku kandziyisa 2023.

Swi kulu eka mina!

Sipho R. Kekezwa

Mundzuku i siku ro sungula ra Xivono exikolweni.

“Xana u ndzi xaverile swiambalo swa xikolo, manana?” a vutisa hi ku hiteka.

“Loko u heta ku dya, u nga vona yunifomo ya wena ya xikolo,” ku vula mana wakwe a ri karhi a kombetela xibutsa xa swiambalo lexi a xi ri ekusuhi na tafula.

Xivono u dyile swakudya swa yena, a nga ti vonangi na tikherotsi leti a nga ti tsakeleki epuletini ya yena.

Xivono u tlurile ku suka eka xitulu xa yena loko a heta ku dya, a sungula ku hanguluxa swiambalo.

“Swiambalo swa mina swi kwihi?” a vutisa, a ri karhi a khoma swiambalo hi xin’wexin’we.

Swiambalo hinkwaswo swa xikolo a swi languteka swi ri leswi kulu eka yena.

“Swi ringeti,” ku hlohlotela manana a ri na ku n’wayitela exikandzeni xa yena.

Loko a huma ekamareni leyi a ringetela eka yona swiambalo swa yena swintshwa, boti wa yena, Vonani, a ri karhi a hleka.

Tata wa yena a n'wayitela a ti pfarile hi phephahungu leri a ri eku ri hlayeni.

“I swi kulu eka mina!” a vula hi rito ra le hansi ro rila.

“U nga vileli n’wananga. Ndzi ta ku lunghisela swona. Mundzuku, u ta va u sasekile.”

Xivono a nga n’wi twisisanga mana wakwe , hikuva a tsandzeka ku famba hi swona.

Xivono u kunguhatile leswaku a nge yi exikolweni.

U yile eku etleleni a tshovekile mbilu ni ku va ni xivono xo hambana xa siku ra yena ro sungula exikolweni.

A ha ehleketa hi swona loko a khoma hi vurhongo.

“N’wino, loyi u ambarile tintanghu ta tata wakwe,” ku vula mufana lonkulu exikolweni a byela vanghana va yena, a ri karhi a kombetela Xivono.

“Hembhe ya yena onge i rhoko,” ku vula un’wana.

“N’watiburuku,” ku engetela wa vunharhu.

Xivono u lo kota ku khoma mihloti ya yena, loko vana van’wana va ri karhi va n’wi sondzolota exikolweni.

Xivono u tsutsumile a ya ringeta ku tumbela ntlawa wa vafana lava a va ri karhi va n’wi hleka.

Loko a ha ringeta ku baleka, u khuguriwile hi tintanghu ta yena letikulu, a wa na ntanghu ya yena yin’wana yi haha emoyeni yi nga se wa.

“Ndzi tshikeni! Ndzi tshikeni!” a huwelela. Hi leswi a kota ku vula swona loko a ri karhi a rila.

“Xivono! Xivono! Pfuka!” Xivono a kota ku twa rito ra mana wakwe.

A pfula mahlo ya yena ya mihloti.

“Pfuka se i mixo!”

Hakunene a ku ri mana wakwe.

Xivono u pfukile eka mubedo wa yena a valanga.

A nga ri exikolweni...

A tsakile leswaku a nga ri exikolweni.

Kutani a tsundzuka buruku ya Vonani!

A tsundzuka hembhe liya yo leha!

Tintanghu...!

“Ndzi... Ndzi pandza hi nhloko,” a ti funungeta nakambe.

“Xivono n’wananga, pfuka,” ku vula mana wakwe hi musa, a ri karhi a switiva leswaku u karhatiwa hi yini.

“Languta yunifomo ya wena ya xikolo. Ndzi yi lulamisile”

A nga pfuki, u lo hlometela ehandle hi le hansi ka minkumba ya yena. Exitulwini lexi a xi ri ekusuhi na mubedo wa yena, a ku ri na yunifomo leji a yi languteka yi n’wi ringana.

Xivono u tsakerile yunifomo ya yena ya xikolo leswi swi nga endla leswaku a nga lavi mana wakwe a n’wi pfuna ku yi ambala, tanihi leswi a swi endlisa swona masiku.

Loko a languta ehenhla, mana wakwe a khomile bokisi.

Ku n’wayitela loko a ku ri kona exikandzeni xa yena a ku hundza mihloti leyi a ringeta ku yi khoma.

“U ndzi xaverile tintanghu manana?”

“Ina Xivono,” ku hlamula mana wa Xivono.

Xivono u vukarhile mana wakwe a n’wi manya.

“Ndza khensa, manana.”

Hinkwaswo a swi ri kahle eka Xivono hi siku ra yena ro sungula exikolweni.

A tsakile.

Readers

Ntlawa wa 1-2

- Xilamulana xa kahle
- A ku na mati
- Pfumi na Bobo
- Vuxa wa swikota ku basisa
- Switwari
- Vaboti vo pfuna
- Nyoka exivaleni!
- Xana xi nga haha?
- Dyambu na mpfula!
- Vun-we na Vutivi
- Misisi yikulu
- Ndzalama wa hlamala!
- Tatana u ta vuya rini?
- Chuchekani na pume
- A hi hlayseni mati
- Jazi ro hundzuriwa
- Va le purasini
- Ndavi u lava ku penda
- Ndzilo!
- Vutshila wa gingirika!

Ntlawa wa 3

- Vanghana eka maxelo hinkwawo!
- Vanhwanyana na mbuti
- A ndzi tsakeli matsavu!
- Va na na vukheta, Khatisa
- Khavisani u vavisekile
- Tintangu tintshwa ta Kwetsimani
- Tsakeriwa loyi a tsakeke!
- Mukapu wo nandziha
- Mati hinkwako!
- Xibelani xa Kulani
- Rhoko yo saseka
- N'wamapurasi Endlani na minkawu
- Nkwangulatiwo wa Nhlangano
- Moli na tikhirikete
- Vukahle u khoma khamba!
- Masingita ya timbewu
- Vuvabyi bya tinguluve
- Maqhingha ya Monyai
- Ku navela ka Rifumo ku humelela
- Mandza ya Mbhimbhi yo kajivela
- Ku dyondza hi ta machela
- Ku pfuna kokwana va hola
- Miehleketo ya Ntiyiso ya kahle
- Maendlelo ya VaVhenda
- Mangalani na Xalati
- Ku ringa swakudya swa Xivhenda
- Muhluri u kota ku hlaya nkarhi
- Mutlangi wa le henhla
- Ximilana xo horisa
- Bolo leyi nga lahleka
- Riendzo ro ya entangeni wa swiharhi

Ntlawa wa 4-5

- Ngwenya ya makwanga
- Xingwavila xa nsuku
- Tinyiko
- Lulama u tshama na rihanyo lerinene!
- Soweto
- Tinyoxi
- Xana i xihatla xa yini, Dzuniso?
- Hitekani u twa ku vava ekhwirini
- Tinxaka ta vutleketli
- Ku rihiseta ka tinkuzi
- Nhwanyana wo thariha
- Swi kulu eka mind!
- Masungulo mantshwa
- Vafana vo thariha
- Muphasi wa tihlampfi
- Nkelunkelu
- Mukhuhlwana
- Nghozi exirhapeni xa Kokwana
- N'warikolwani, wa nhenha!
- Ntanghu yo Saseka
- Norho wa Rilaveta

ZENEX
FOUNDATION

MOLTENO
INSTITUTE FOR LANGUAGE AND LITERACY
EST. 1974

Ulwazi Lwethu i phurojeke leyi nga simekiwa na ku nyikiwa mpfuno wa swa timali hi Zenex Foundation ku va yi hlulukisa nongonoko wa matsalwa ya ku hlaya na switirhisiwa swa nseketelo wa vadyondzisi leswi swi nga olova hi ku tirhisa tindzimi ta laha Afrika. Phurojeke leyi yi kongomisiwile eka ku dyondzisa na ku seketela vadyondzi eka Dyondzo ya Masungulo ku va va hlulukisa tindzimi ta vona ta le kaya ta ku hlaya na ku twisisa. Matsalwa yo hlaya ya tsariwile ro sungula hi tindzimi ta kaye ta Afrika hi ku tirhisana na Molteno Institute for Language and Literacies, Nelson Mandela Institute for Education and Rural Development, Room to Read South Africa, na Saide. Switirhisiwa hinkwaswo swi hlulukisiwa tanihi “Switirhisiwa swa Dyondzo leswi nga Pfuleka” kumbe “Open Education resources” (OER).

Please visit our website to download the full copy of this reader:
ulwazilwethu.org.za

Creative Commons Attribution-
NonCommercial-NoDerivatives
(CC BY-NC-ND) 4.0
International Licence

Disclaimer: You are free to download and share this work as long as you attribute Zenex Foundation, but you may not change this work in any way or use it commercially.

